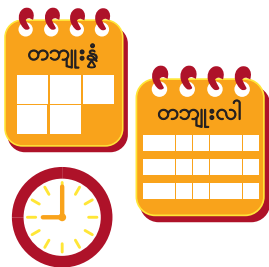

တၢ်မၤမ့ၢ်အိၣ်န့ၣ် ကမ့ၢ်တၢ်မၤဆူၣ်ထီၣ်လၢ နကသ့ၣ်ထီၣ် နတၢ်အိၣ်မူခါဆူညါ လၢအိၣ်စၢ်တြွၢ်လၢပူၤန့ၣ်လီၤ.

ဖဲဟဲတုၤသီအခါန့ၣ် ဘၣ်တဘၣ် နယုတၢ်မၤ တဘၣ်တဘျီယိဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

ဒ်သီးကန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤအဂီၢ် ဘၣ်တဘၣ် တၢ်ကဘၣ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဆါကတီၢ် ယံာ်တဖဲးန့ၣ်လီၤ.

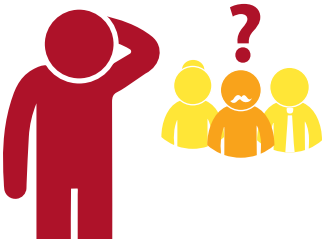

ဘၣ်တဘၣ် နကကွၢ်ဆါၣ်မဲာ်ဒီး တၢ်လၢအတၢ်တၢ်လၢနၤတဖၣ် ဒ်အမ့ၢ်-

- နတၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤတၢ်လဲၤခိဖျိလၢ အီးစၢ်တြွၢ်လၢပူၤအပူၤ

- နတဲအဲကလံးကျိာ် တဘၣ်ဂ့ၤဂ့ၤ

- နတ်သွဉ်ညါ ပှါနီတဂါလါ ကယုစါနါတါမါ

- နတ်သုတ်ဘဉ်လါအအိဉ်ဟ်တဖဉ် တဘဉ်လိဉ်သး တါမါလါ အီးစတြွလ်ယဉ်အပူတဖဉ်

- နတ်ကူဉ်ဘဉ်ကူဉ်သုနုဉ် တါတဟ်ပနီဉ်အီလါ အီးစတြွလ်ယဉ်အပူဘဉ်

မုာ်ဆုဉ်နီအိဉ်ဒဉ်လါ နဟံဉ်သီပူထီဘိနုဉ် ဘဉ်တဘဉ်-

- နကတူါဘဉ်တါသးကဒံကဒါ
- တါလါအတါတါ

သုဉ်နီဉ်ထီဉ် -တါအံတါကဘဉ်ဟံးတါဆါကတီါ.

တါအဆိကတါလါ နကဘဉ်မါအီနုဉ်-

- မါလိသုသးလါအဲကလံးကိုဉ်

- တူရိလိာ်တၢ်မၤအဆိကတၢ်တခါလၢတၢ်ဟ့ၣ်န့ၤ

ပုၤဂ့ၢ်ဝိတၢ်မၤစၢၤဝဲၤကျိၤ(Department of Human Services) အိၣ်ဒီးတၢ်မၤစၢၤလၢ ဘၣ်တဘၣ်နဒီးန့ၢ်ဘၣ်အိၤသ့ ဒ်အမ့ၢ်-

- မၤစၢၤပုၤလၢတမၤတၢ် မ့တမ့ၢ် အတၢ်မၤတအိၣ်

- တၢ်ယုစၢၤတၢ်မၤ

- တၢ်ယုစၢၤတၢ်မၤလိသ့ထီၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်

အိးစၢၤတြၢ်ယၣ်ပဒိၣ် တဘၣ်သးလၢ ပုၤကဒီးသန့ၤထီၣ်အသးလၢ အဝဲသ့ၣ်အတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်ထီၣ်ဘိဘၣ်.

အဝဲသွန်အိန်ဒီးလာပုၤက-

- မၤအါထီၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤ အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်
- ယုတၢ်မၤ

နသ့ၣ်ညါအါထီၣ်ဘၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ Department of Human Services အဝဲးဖူးအပူၤသ့.

www.humanservices.gov.au

ပုၤအီးစတြွၢ်လၢယၣ်တၢ်မၤအသကၢ်ပဝး

လၢအီးစတြွၢ်လၢယၣ်အပူၤန့ၣ် တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်မၤန့ၣ် အလုၢ်ပူၤအါ န့ၣ် တၢ်မၤန့ၣ်စ့န့ၣ်လီၤ.

ပုၤအီးစတြွၢ်လၢယၣ်န့ၣ်ဝဲလၢ တၢ်မၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်တမံၤ လၢ အဝဲသွန်အတၢ်အိၣ်ဖျါအဂီၢ် - အဝဲသွန်မ့ၢ်မတၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤတၢ်လၢ တၢ်သ့ၣ်ဒီဖျါၣ်သးဒီဖျါၣ်န့ၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအကါဒိၣ် ဖဲနအိၣ်ဒီးတၢ်မၤအဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤတၢ်လၢ သူၣ်ဒီးဖျၢၣ်သးဒီးဖျၢၣ်အိၣ်ပညိၣ်မ့ၢ်ဝဲ-

- နဟ်လုၢ်ဟ်ပူၤနတၢ်ဖံးတၢ်မၤ
- မၤတၢ်ဂ့ၤဂ့ၤ
- တၢ်ဘၣ်နသးမုၢ် မ့ၢ်လၢနမၤတသ့ဖဲအသ့ အဂ့ၤကတၢၢ်

ဘၣ်တဘၣ် နကဘၣ်ဟံးန့ၢ် တၢ်မၤလၢ အပတီၢ်ဖုၣ်န့ၢ် တၢ်မၤလၢ နမၤညိၣ်န့ၢ်တဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

တၢ်အံၤတမ့ၢ်တၢ်လၢအတဂ့ၤ မ့တမ့ၢ် ကမၣ်ဘၣ်.

တၢ်အဝဲအံၤ-

- နကဒီးန့ၢ်ဘၣ်စ့ လၢကဆိၣ်ထွဲ ဟံၣ်ဖိယိဖိအဂီၢ်

- မ့ၢ်ကျဲတဘိလၢ ကဒီးန့ၢ်ဘၣ် တၢ်မၤလၢဂ့ၤထီၣ်လၢခံ

လၢအိးစကြွၢ်လၢယၣ်အပူၤ ပိာ်ခွါဒီးပိာ်မုၢ်တဖၣ် မၤတၢ်န့ၢ်လီၤ.

အဝဲသ့ၣ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ထဲသိးတုၤသိး လၢတၢ်မၤအပူၤ န့ၢ်လီၤ.

ဟုတ်တင်ခိတ်သွဲတဖဉ်

ဘဉ်တဘဉ် နကဒီးန့ၣ်ဘဉ် စုခိဖျိ -

- နတၢ်မၤ

- မုၢ်ဝဲၤတၢ်မၤလၢ နပၤဘဉ်အိၤ

- တၢ်ဖိတၢ်လံၤဒီးတၢ်ဖဲတၢ်မၤအတၢ်ခိတ်သွဲ (Goods and Services Tax - GST)

- စုလၢနဟ်လၢ စုးတၢ်ပူၤတဖဉ်အအ့ၣ်

အိးစုၤလၢယဉ်ပဒိဉ် ဟံးန့ၢ်စုလၢနမၤန့ၢ်အိၤတနီၤလီၤ. တၢ်အံၤ ဘဉ်တၢ်ကိးအိၤလၢ တၢ်ခိတ်သွဲန့ၣ်လီၤ.

အဝတ်ဆုတ်ဆွဲခြင်း၊ တစ်ခါတစ်ရံလည်း တစ်ခါတစ်ရံအင်္ကျီ အမတ်-

- ပုဂ္ဂိုလ် - မလေးရှားလူ အလုပ်သမားတစ်ယောက်

- ဟွန်ဒါလူ အတတ်ပညာရှိတစ်ယောက်

- ကျေး

- တစ်အိပ်ဆူအိပ်ချ

နကဘဉ်အိပ်ဒီး တစ်ခါတစ်ရံလည်း (Tax File Number - TFN) လာအီးစကြွလ်ယပ်တစ်ခါတစ်ရံလည်း (Australian Taxation Office - ATO) လာနက-

- ဒီးနုကျိပ်စုလတ်တစ်ယောက်

- ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢ ပဒိၣ်အအိၣ်

နယုသုၣ်ညါအါထီၣ် တၢ်ခိတၢ်သွဲအဂ့ၢ်အကျိၤဖဲ ATO အဝဲးဖူးအပူၤသ့.

www.ato.gov.au

ယုန့ၢ်တၢ်မၤတခါ

တၢ်ယုတၢ်မၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်တခါလၢ နကဘၣ်မၤအီၤလၢ နနီၢ်ကစၢ်န့ၣ်လီၤ.

အဝဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်တခါလၢ နကဘၣ်မၤအီၤ ဖဲနဟဲတုၤလၢ အိးစၢ်ထွဲလ်ယၢ်အပူၤန့ၣ်လီၤ.

နဒီးန့ၢ်တၢ်မၤစၢၤလၢ ကယုတၢ်မၤသ့န့ၣ်လီၤ.

နကဘဉ်ဂုဏ်ကျးစး-

- ယုတ်မာ
- ဒီးနုတ်မာ
- ဟးထီဉ်တၢ်မၤတဂ့ၤ

နယုတ်မၤသ့ၤလၢကျဲအဘိဘိ-

- သံကွၢ်နသကိး ဒီးဟံဉ်ဖိယိဖိလၢ တၢ်မၤအဂ့ၢ်အကျိၤ

- ဒိကနဉ် Centrelink အတၢ်ဟ့ဉ်ကူဉ် ဒီးမၤပိဉ်ထွဲအိၤ

- ဆးလီၤမံၤလၢ
 - ကျိးဘ်အဲးထူး (jobactive)

www.jobs.gov.au/jobactive

မ့တမ့ၢ်

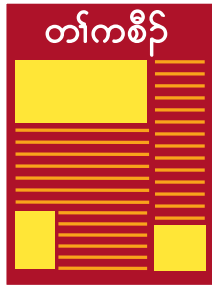
- ကရၢယုနုၢ်စၢၤပုၤက့ၢ်ဂီၤခိဉ်န့ဉ်တလၢပဲၤတၢ်မၤတဖဉ် (Disability Employment Services)

www.dss.gov.au/our-responsibilities/disability-and-cares/programmes-services/disability-employment-services

- ယုတ်မၤလၢ အိးစကြွၢ်ယဉ်ပဒိဉ် တၢ်ယုတ်မၤ (JobSearch) အဝဲးဖူးအပူၤ

www.jobsearch.gov.au

- ကွန်ယူဗဲ
- လံာ်တက်ကစီနီအပူၤ

- ပှၤတဝါတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလီၤ

- တၢ်ယုတၢ်မၤအဝဲးဖူး လၢအအံၣ်ထၢၣ်နဲးအပူၤ

- လီၤတဲစိအလံာ်ပူၤ

- ယုတၢ်မၤစၢၤလၢ ခၢၣ်စၢၤယုန့ၣ်စၢၤတၢ်မၤကရၢ

- တၢ်မၤမုၢ်သးမၤကလီၤတၢ် – မၤပှၤတဝါတၢ်မၤလၢ တအိၣ်ဒီးအလဲ

ပျားမုတ်သးဒီလီတဖှ် မၤစၢၤနၢလၢ-

- နတ်သ့တၢ်ဘၣ်ကအိၣ်ထီၣ်

- နကဒီးန့ၣ်တၢ်လဲၤဒီဖျိ

- ကထံၣ်သ့ၣ်ညါ ပျားလၢဘၣ်တဘၣ် အယုန့ၣ်စၢၤနၢတၢ်မၤသ့

- နကအိၣ်ဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤထီၣ်

- ဇးနဲၣ်ပျားအဂၤလၢ နမ့ၢ်ပျားလၢအအဲၣ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤ

- မၤလိသ့ၣ်ညါသး ဘၣ်ထွဲတၢ်မၤတၢ်လၢ အီးစၢၤထွဲလိယၣ် အပူၤ

နယုသ့ၣ်ညါအိၣ်ထီၣ်ဘၣ် တၢ်ကထီၣ်ပျားမုတ်သးမၤကလီၢ်
တၢ်မၤမုတ်သးအီးစၢၤထွဲလိယၣ် (Volunteering Australia)
အဝဲးဖူးအပူၤသ့.

www.volunteeringaustralia.org

တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢတၢ်ဒီးန့ၣ်အိၤလၢကီၢ်ချၢတဖၣ်

ကွဲးကျိၣ်ထံနတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ် ဆူအဲးကလံးကျိၣ်

အဝဲအံၤမ့ၢ်တၢ်အကါဒိၣ်လၢ-

- နကကွဲးကျိၣ်ထံနတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် ဒီးလံာ်တီလံာ်မိတဖၣ် ဆူအဲးကလံးကျိၣ်

- နကယုသ့ၣ်ညါ မ့ၢ်နတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ် တၢ်ဟံးပနီၣ်အိၤလၢ အိးစၢ်ထွဲလံာ်ယုအပူၤစ့ၢ်ဧါ

ပုၤလၢကဟ့ၣ်နၤတၢ်မၤတဖၣ် မ့ၢ်သ့ၣ်ညါဝဲလၢနမၤတၢ်သ့မနုၤတဖၣ် လဲၣ်န့ၣ် ကမ့ၢ်တၢ်ညိဒိၣ်လၢအဝဲသ့ၣ်အဂီၢ်လီၤ.

နတီၣ်ထီၣ်လၢ အ့ၣ်ထၢၣ်နဲးအပူၤ လၢတၢ်ကကွဲးကျိၣ်ထံန့ၣ် နလံာ်တီလံာ်မိတဖၣ် သ့န့ၣ်လီၤ

<https://translating.dss.gov.au>

နလံာ်တီလံာ်မိတဖၣ်န့ၣ် တၢ်ကကွဲးကျိၣ်ထံအိၤဆူ အဲးကလံး အကျိၣ်ဝံၤ ဆုၢ်က့ၤအိၤဆူနအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အံၤနတဘၣ်ဟ့ၣ်အလဲ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဟံပနီၣ်န့ၣ်နတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်

တၢ်မ့ၢ်ဟံပနီၣ်န့ၣ် နတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်န့ၣ် ကဟ့ၣ်အါထီၣ် နၤ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ နကဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်မၤလၢ နမၤညီၣ်န့ၣ်အီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤတနီၤနီၤန့ၣ် ဟ့ၣ်နၤအခွဲးလၢ နကမၤလိအါထီၣ် ဒ်သိး တၢ်ကဟံပနီၣ် နတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် ဖဲအိးစၢ်တြၢ်ယၢ်အပူၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သ့တဖၣ်အံၤန့ၣ် ဘၣ်တၢ်ကိးအီၤလၢ တၢ်ဘျးဖဲတၢ်မၤ လိ တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

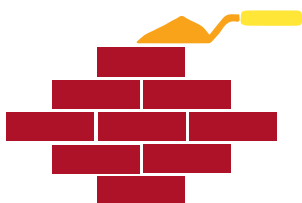
နယုသ့ၣ်ညါအါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ထွဲ တၢ်ဟံပနီၣ်န့ၣ် န တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် ဖဲ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးတၢ်သိၣ်လိဝဲၤကျိၤ (Department of Education and Training) အဝဲးဖူးအပူၤ ဃသ့န့ၣ်လီၤ.

www.internationaleducation.gov.au

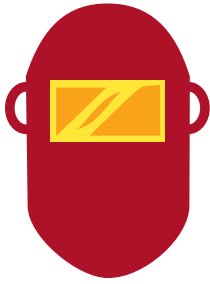

နတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် မ့ၢ်ဘၣ်ထွဲလိာ်သးလၢ တၢ်လၢလၢ်တခါခါန့ၣ် အိးစၢ်တြၢ်ယၢ်တၢ်ဟံပနီၣ်မုၢ်ဝဲၤတၢ်မၤတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် (Trades Recognition Australia - TRA) မၤစၢၤနၤသ့-

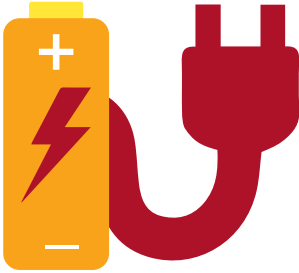
- ဖဲးဖိကဟၣ်တၢ်မၤ

- တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘျီထီၣ်တၢ်မၤ

- တပ်ဖိုဉ်ထးတပ်မၤ

- လိမ္မဉ်အူတပ်မၤ

- တပ်ဖိုအိဉ်တ့ၤအိဉ်တပ်မၤ

အဝဲသ့ဉ်ဟ့ဉ်နၤလိမ္မဉ်အူတပ်မၤ တပ်ပာ်ပနီဉ်အိၤလၢ အိးစကြု လိယဉ်အပူၤသ့.

နယုသ့ဉ်ညါအါထီဉ် အဂ့ၢ်အကျိၤသ့ဖဲ TRA အဝဲးဖူးအပူၤ.
www.tradesrecognitionaustralia.gov.au/

ဒီးန့တဘ်တၢ်မၤ

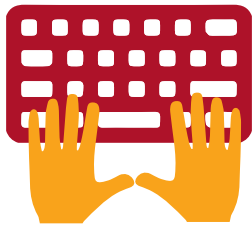
နီၣ်ကစၢ်အဂ့ၢ်ဖျၢၣ်ကိာ်တဖၣ်

နတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်လဲၤခီဖျိလံာ်န့ၣ် မ့ၢ်လံာ်က့တဘ့ၣ်
လၢ အဘၣ်ထွဲ-

- လၢနၤ ဒီးနမ့ၢ်မတၤလဲၣ်
- နတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အိၣ်မနုၤလဲၣ်
- နတၢ်လဲၤခီဖျိ - တၢ်မၤလၢနမၤတ့ၢ်တဖၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤဒ်လဲၣ်

ဖဲနတီၣ်ထီၣ်တၢ်မၤအခါန့ၣ် တၢ်ကမၤနဖုးနဲၣ် လံာ်ဘၣ်ထွဲ နတၢ်
သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်လဲၤခီဖျိအလံာ်ကွဲးနီၣ်န့ၣ်လီၤ.

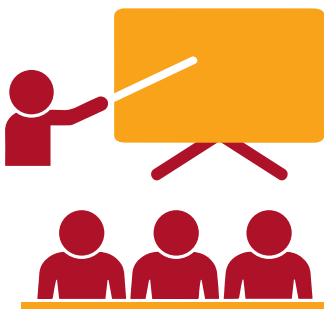
နတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်လဲၤခီဖျိလံာ်န့ၣ် တၢ်ကဘၣ်-

- ဒိအီၤလၢခိၣ်ဖျါထီၣ်
- ဖးကွၢ်လီၤတံၢ်လီၤဆဲးဒ်သိးအကမၣ်သုတအိၣ်

နတၢ်လဲၤခီဖျိဘၣ်ထွဲတၢ်မၤမ့ၢ်တအိၣ်န့ၣ် နဖၢန့ၣ်တၢ်အဂၤလၢ အ
ဖုးနဲၣ်လၢ နကမ့ၢ်ပှၤမၤတၢ်ဖိလၢအဂ့ၢ် ဒ်အမ့ၢ်-

- တၢ်မၤမ့ၢ်သးမၤကလီတၢ်မၤ

- တၢ်လၢနမၤလိတ့ၢ်တဖၣ်

- တၢ်အိၣ်မူအတၢ်လဲၤခီဖျိ

တၢ်မၤစၢၤအမ့ၢ် jobactive တဖၣ် ကွဲးစၢၤနၤ နတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်
ဒီးတၢ်လဲၤခီဖျိလံာ်သ့လီၤ.

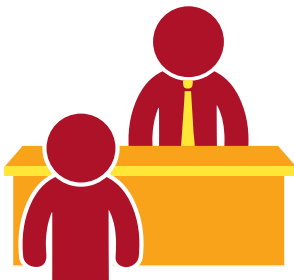
နယုသ့ၣ်ညါအါထီၣ်ဘၣ် jobactive အဂ့ၢ်အကျိၤ လၢ တၢ်ဖံး
တၢ်မၤဒီးမ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်ဆံးဝဲၤကျိၤ (Department of Jobs
and Small Business) အဝဲးဖူးအပူၤသ့န့ၣ်လီၤ.

www.jobs.gov.au/jobactive

တၢ်သံကွၢ်သံဒီး

လၢအီးစၢၤထွဲလ်ယၣ်အပူၤ ဘၣ်တဘၣ် ပုၤအါဂၤ ဂုၢ်ကျဲးစၢၤမၤန့ၢ်
ဝဲ တၢ်မၤတခါယီၣ်န့ၣ်လီၤ.

တချုးလၢ တၢ်ဟ့ၣ်နၤတၢ်မၤန့ၣ် ဘၣ်တဘၣ် တၢ်ကသံကွၢ်သံ
ဒီးနၤန့ၣ်လီၤ.

တၢ်သံကွၢ်သံဒီးန့ၣ် မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ဆၢကတီၢ်ဖဲ နထံၣ်လိာ်သးဒီးပုၤ
လၢ ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် အကဟ့ၣ်နၤတၢ်မၤ လၢကဝဲသကိးတၢ်မၤ
အဂ့ၢ်အကျိၤ.

နကဘၣ်တၢ်ပီၣ်တၢ်ဘၣ်ထွဲ-

- နတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့

- နတ်သုတ်ဘဉ်

- နတ်မတတ်လဲဒီဖို

- ဘဉ်မနုအယိလၢ အဝသုဉ်ကြးဒီးလဲနလဲဉ်

တၢ်ဆဲးတၢ်လၢတနီၤနီၤ နမ့ၢ်ကတိၤစံးလီၤန့ၢ်န့ၢ် တမ့ၢ်တၢ်လၢ အဆဲးလၢဘဉ်.

လၢအိးစကြွလ်ယဉ်အပူၤ ဒ်သိးနကန့ၢ်ဘဉ်တၢ်မအဂီၢ်န့ၢ် နကဘဉ်တဲလီၤန့ၢ်န့ၢ်လီၤ.

နတ်လဲကျဲဆူ အီးစတြွယ်ယဉ်အပူနနကဘဉ်ဒုးနဲဉ်ထီဉ်ဝဲ-

- တၢ်တူၢ်တၢ်န့ၢ် - နလဲၤခိဖျိတၢ်ဂ့ၢ်ကိန့ၢ်
- တၢ်အိဉ်ဒီးတၢ်ဆၢတဲာ်လီၤသး - မၤတၢ်ဆူဉ်ဆူဉ် ဒ်သီးကတုၤလၢနနီၢ်ကစၢ်ဖိတၢ်အဂီၢ်

တၢ်အဝဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်အကၢ်အစီလၢ အဂ့ၢ်တဖဉ်န့ဉ်လီၤ.

ပုၤလၢ ဘဉ်သ့ဉ်သ့ဉ်ကဟ့ဉ်နၤတၢ်မၤတဖဉ် ကသ့ဉ်ညါဝဲ နကံၢ်စီတဖဉ်အံၤစ့ၢ်ကီးန့ဉ်လီၤ.

တုၤမ့ၢ်နဒီးန့ၢ်တၢ်မၤတခါလံန့ဉ်

ဒ်သီးတၢ်သုတထုးထီဉ်ကွံာ်နၤလၢ တၢ်မၤအလီၢ်တဂ့ၢ်အဂီၢ် တၢ်အဉ်တၢ်မၤန့ဉ် မ့ၢ်တၢ်အကၢ်ဒိဉ်န့ဉ်လီၤ.

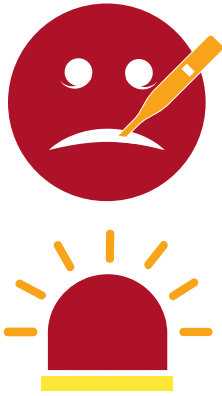
ဖဲနမၤတၢ်အခါ တၢ်လၢနကြးပာ်သ့ဉ်ပာ်သး ထီဘိတဖဉ်မ့ၢ်ဝဲ-

- ဟဲတၢ်မၤဘဉ်ဆၢဘဉ်ကတီၢ် - တဘဉ်ဖဲၤခံလုၤတက့ၤတဂ့ၢ်
- နမ့ၢ်ဖဲၤခံန့ဉ် နကဘဉ်ဒုးသ့ဉ်ညါ တၢ်မၤအခိဉ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်ဘဉ်ဘျီးဘဉ်ဒါ

ဖဲမၤတၢ်အခါ မၤလၢသ့ဉ်ဒီဖျါဉ်သးဒီဖျါဉ်.

အိဉ်ဘျး ဒ်တၢ်ဟ့ဉ် တၢ်အိဉ်ဘျးအဆၢကတီၢ် အိဉ်အသီးတက့ၢ်.

နိဉ်ကဏ် တၢ်ဂ့ၢ်ကိတဆဲးတက့ၢ်န့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အဂ့ၤ လၢတၢ်တလဲၤတၢ်မၤ အဂီၢ်ဘၣ်.

နမ့ၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ်တၢ်လၢလၢ်အံၤမး ယုတၢ်အိၣ်ဘျဲး-

- အိၣ်တဆူၣ်
- ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူတၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်

နမ့ၢ်တနီၢ်ပၢၢ် တၢ်လၢနကဘၣ်မၤန့ၣ်-

သံကွၢ်

- နတၢ်မၤအခိၣ်
- ပှၤမၤသကိးတၢ်လၢနၤ တက့ၢ်

တၢ်ကွၢ်လိကွၢ်ဒီးပှၤအဂၤန့ၣ် မ့ၢ်တၢ်မၤလိအကျဲတခါန့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်သ့န့ၣ်-

- မၤကွၢ်တၢ်အသီ
- ဟံးန့ၢ်မူဒါအသီ - တၢ်လၢနကဘၣ်မၤအီၤတဖၣ်

သုၣ်ထီၣ်တၢ်ရဲလိာ်မုၢ်လိာ်သးလၢအဂ့ၤ ဒီး ပှၤအဂၤ ဖဲတၢ်မၤအပူၤ.

ဖဲနဘၣ်မၤတၢ်အခါန့ၣ် တဘၣ်ဟံးန့ၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ် လၢတၢ်တဲသကိးတၢ်အဂီၢ်အါအါတဂ့ၤ.

ဟံးကဲပှၤအဂၤ - ဒ်နဘၣ်သးပှၤမၤနၤအသိး.

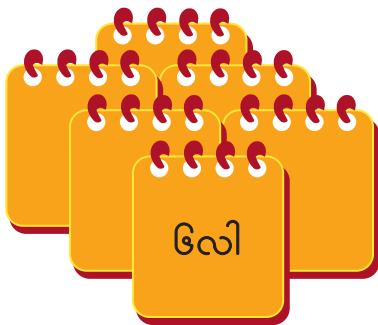

နကမသကိးတီးဒီး ပှလအအိၣ်ဒီးတၢ်လီၤဆိ ဒ်အမ့ၢ်-

- တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ
- တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ
- တၢ်ထံၣ်တဖၣ် - အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ထံၣ်အိၣ်ဒ်လဲၣ်

ပိၣ်မုၢ်ဒီးပိၣ်ခါတဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ထဲသီးတၢ်သီး လၢတၢ်မၤအပူၤ န့ၣ်လီၤ.

သ့ၣ်ထီၣ်တၢ်မၤအတၢ်မၤနီၣ်လၢအဂ့ၤ - မ့ၢ်သ့ၣ်န့ၣ် တၢ်မၤတခါ လၢ နမၤအီၤန့ၣ် မၤအီၤအစ့ၤကတၢၢ် လီၤ.

တချုးနဟးထီၣ်တၢ်မၤန့ၣ် ဖုးသ့ၣ်ညါတၢ်မၤခိၣ် ချုးဆၢချုးက တီၢ်တက့ၢ်.

ဟံးစုကွၢ်မဲၣ်အဝဲသ့ၣ်လၢပှၤဒီး-

- တၢ်ဟံးကဲ
- တၢ်ယူးယိၣ် - အိၣ်ဒီးလုၢ်လၢလၢအဂ့ၤ

ဖဲနယုတၢ်မၤအသီအခါ အဝဲသ့ၣ်ကမ့ၢ် ပှအုၣ်အသးအကါ ဒိၣ်တဖၣ်လၢနဂီၤ ကိၢ် ခိဖျိကဖုးသ့ၣ်ညါပှအဂၤလၢ နမၤတၢ်မနုၤ တဖၣ်လဲၣ်.

နတၢ်မၤမ့ၢ်အိၣ်န့ၣ် ဖုးသ့ၣ်ညါ Centrelink န်တက့ၢ်.

တၢ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ဘျၢသဲးန့ၣ်လီၤနမ့ၢ်န့ၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလၢ အအိၣ်ဒီး လါလဲန့ၣ် တၢ်ကကွၢ်ကဒါက့ၤတၢ်မၤစၢၤန့ၣ်လီၤ.

